

Interview: de Heer H. Wiersma (illeg. "Kooos", Wietse) Ridderbuurt 49,
Boskoop. op 7 December 1949.

Het eerste contact met Friesland, kwam tot stand in December 1943. In Leeuwarden werd een bespreking gehouden, waarbij aanwezig waren: Krijn van der Helm, Geale en nog enige anderen. Mijn standplaats zou Sneek worden. In Holland wilde men mij ook in Landelijk verband opnemen en vroeg men mij "waarom ga je naar Friesland".

In Sneek werd ik toegevoegd aan de L.O. Sj. Wiersma in Joure was een neef van mij. Mij werd verzocht hier de K.P. te organiseren met Sneek als Centrale. Successievelijk werden K.P.'s opgebouwd in Sneek, Bolsward, Koudum, Echtenerbrug en Joure. De regel was dat deze groepen bestonden uit 5-6-7 man. Er werden zoveel mogelijk politiemannen in opgenomen, omdat dit werk het meest overeenkwam met hun opleiding. Als Commandant werd iemand aangewezen met een kalm karakter. Het ideaal was dat elke P.K. over een eigen auto beschikte, waardoor deze zich snel zou kunnen verplaatsen.

Als de ene K.P. volledig klaar was, werd met de opbouw van een tweede begonnen.

Het was moeilijk om aan wapens te komen. Daarvoor stonden verschillende wegen open. Zo werd er wel eens een landwachter ontwapend, maar dit leverde meestal niet meer op dan zo'n lange spuit. Wij hadden behoefte aan vuist- en vuurwapens.

Zo hoorde ik op een goede dag, dat de Burgemeester van Hindelopen, die L.O. contact was, in het bezit was van een splinternieuw Waltherpistool. Deze werd hem "ontfykmanne". Later zat ik eens bij hem en vertelde hij mij "t is raar, maar ik had zo'n mooi Waltherpistool, maar het is spoorloos". Ik heb toen natuurlijk maar niets verteld. Wij waren voor de auto's in het bezit van nagemaakte papieren van een Duitse instantie, waarmee door de D. in-beslag-genomen-wagens werden "sichergestellt". Ik zelf had een wagen gedekt met papieren van de Rijksverkeersinspectie.

Wij maakten eens een tocht met de wagen van Joure naar Sneek zonder papieren. Langs de nieuwe weg stond een Duitse patrouille met een wagen, die panne had. Wij dachten da's mi Wij werden inderdaad aangehouden, maar zij vroegen ons alleen of zij gesleept mochten worden. Dit hebben wij gedaan. De wagen werd naar garage de Jager gereden, waar wij ook onze wagen plachten te stallen.

Later sprak de commandant van de patrouille zijn verwondering uit over die gekke "Holländer", waarvan hij maar niets begreep, waar wij aanvaardden geen beloning, noch de Jager

betaling voor de reparatie, omdat die bij zich zelf dacht: "hoe eerder zij weg zijn, des te beter ik het heb".

lienen

De K.P. stond ten dienste van de L.O. maar was overigens geheel zelfstandig georganiseerd. In Scharnegoutum zat nog de ploeg van Reeskamp, die er echter weinig voor voelde om zich in breder verband te laten inschakelen. Dit was een oude groep en voelde zich opperbest in haar vrije bestaan.

Bij de O.D. benoemde Meijer de Districtscommandanten. Deze Dic.'n benoemden weer de Gemeentecommandanten, evenals de Dol's, maar dit geschiedde weer met instemming van de G.C.I. Er waren veel Gemeentecommandanten, die vrijwel geheel passief waren gebleven en als leiders moeilijk door de K.P. konden worden geaccepteerd. Zo was de Gemeentecommandant van Sneek Mr. Winsemius, wat aan de voorzichtige kant en werd eigenlijk wat op dood spoor gezet. In latere tijd zijn nog als afzonderlijke formatie, de "Watergeuzen" te noemen, maar deze zijn nooit actief geworden. Dit bleven organisaties op papier. Ook op het Sneekmeer zat zo'n groep.

Wij hadden altijd veel medewerking van de goede politie, met name van de waterpolitie, en niet te vergeten van de Telefooncentrale in District Sneek. Hier hield men er een heel handig systeem op na. Wij hadden clandestiene telefoonaansluitingen. Laten wij zeggen dat er 20 clandestiene aansluitingen waren.

Was men op een of andere manier gealarmeerd, dan hoefde men maar een bepaald nummer te draaien en dan deed het toestel niets meer, maar tegelijkertijd werden ook alle andere clandestiene aansluitingen geblokkeerd.

De P.T.T. had dit voor zijn eigen veiligheid uitgevonden, daar er geen clandestiene aansluitingen mochten bestaan, maar meteen was dit een praat van een alarmsysteem zodat bij weigering alle andere contacten direct begrepen dat er iets loos moest zijn.

In het laatst werden de B.S. verbindingen tussen Sneek en het hoofdkwartier in Wirdum onderhouden door "Zwarte Tiny", die dagelijks heen en weer reisde tussen Sneek en Wirdum en soms stond te huilen van koude en nattigheid, maar de volgende dag was zij weer klaar. Men moet bewonderig hebben, voor wat deze meisjes hebben gepresteerd, want zij waren steeds bij de weg, soms alleen maar met een fles melk als camouflage bij zich.

De bereidheid onder de boeren om onderduikers op te nemen was geweldig. Daarover niets dan lof.

(...) = "anschwanzen"
grote "smint"
of bek gesen

Bij de Duitsers had men ook zijn contacten voor inlichtingen. Daar zorgde Piet Beeksmas voor. Directe hulp had men van een onder-officier "Peter" die mee deed aan de overval op de gevangenis. Hij kon als Duitser uitstekend bulderen en de mensen ("anschwanzen",) als dat zo te pas kwam.

Bij de brug in de nieuwe weg Joure-Sneek moest men na spertijd altijd een wachtwoord hebben om te kunnen passeren. Daar zorgde "Peter" altijd voor.

DIVERSEN

In Heeg waren illegale contacten, twee bakkers. De ene heet Groen; en verder politie de Jong. In St. Nicolaasga de veearts: een O.D. man maar steeds tot alle hulp bereid. Zo stond hij voor bepaalde karweitjes zijn wagen en ook wel zijn wapen af. Dit was juist de grief die de K.P. wel eens tegen andere O.D.ers hadden, die dikwijls niet bereid waren hun wapen~~x~~, dat toch op non-actief was, af te staan. In Oudega (Wymbr.) Gatzke de Groot.
